

ด้านการต่างประเทศ

นโยบายข้อ

๗

การส่งเสริมบทบาท
และการใช้โอกาส
ในประชาคมอาเซียน

นโยบายข้อ ๗

การส่งเสริมบทบาท

และการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีผลใช้บังคับอย่างเต็มที่ ณ สิ้นปี ๒๕๕๘ จะเกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก หากประเทศไทยเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ให้พร้อม การเร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องความเชื่อมโยงด้านระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ ด้านกฎระเบียบ การอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด่านชายแดน และการเตรียมการด้านทรัพยากรมนุษย์ จะส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสของประเทศไทยในประชาคมอาเซียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนชาวไทยร่วมกับประชาชนอาเซียน

๗.๑ เร่งส่งเสริมความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนและขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากโครงข่ายคมนาคมขนส่งและโทรคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างกันของอาเซียน ระบบการออกใบรับรอง/ใบอนุญาตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันในอาเซียน รวมทั้งการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่มีผลใช้บังคับแล้ว เร่งขยายการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของสินค้าด้านการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโดยให้ความสำคัญต่อสินค้าที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงโดยเฉพาะกลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค รวมถึงการปรับปรุงเกณฑ์การค้าและระบบพิธีการศุลกากรให้สะดวก ลดขั้นตอนต่าง ๆ หรือยกเลิกขั้นตอนบางเรื่องและปรับระบบภาษีและการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อดึงดูดให้มีการตั้งสำนักงานปฏิบัติการประจำภูมิภาคที่กรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ การค้า การลงทุนของภูมิภาคได้ในที่สุด

๗.๒ พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยทุกระดับโดยสอดคล้องกับข้อตกลงในการเคลื่อนย้ายในด้านสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่เปิดเสรีมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยให้สามารถแข่งขันได้ รวมทั้งสามารถดำเนินธุรกิจร่วมกับผู้ประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่ความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานตลาดโลกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฐานการผลิตสินค้าหลายชนิดและธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่ประเทศไทยได้เข้าไปลงทุนขยายฐานการผลิตในประเทศอื่นในอาเซียนมาเป็นเวลานานแล้ว ตลอดจนกลุ่มการผลิตที่ผู้ประกอบการของไทยเตรียมที่จะขยายฐานการผลิตเพิ่มเติมอีกหลายชนิด ซึ่งช่วยให้ประเทศไทยมีฐานการผลิตสินค้าคุณภาพหลากหลายเพื่อขายในตลาดต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทั้งในอาเซียนและในตลาดโลก และเป็นการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม

๗.๓ พัฒนาแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งแรงงานวิชาชีพ แรงงานมีทักษะ และแรงงานไม่มีทักษะ โดยการเร่งรัดและขยายผลการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพกับระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานและมาตรฐานวิชาชีพใน ๘ กลุ่มที่มีข้อตกลงการเปิดเสรีในอาเซียนควบคู่ไปกับการวางแผนด้านการผลิตให้เพียงพอ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น การส่งเสริมการพัฒนาระบบการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อใช้ในการประเมินค่าจ้างแรงงาน

๗.๔ เร่งพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน โดยเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) แผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) และแผนแม่บทความเชื่อมโยงในอาเซียนซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในอาเซียนสัมฤทธิ์ผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

๗.๕ ต่อเชื่อมเส้นทางคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์จากฐานการผลิตในชุมชนสู่แหล่งแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงกับอาเซียน เพื่อยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อยสู่ตลาดที่กว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่พื้นที่ต่าง ๆ ภายในประเทศด้วย

๗.๖ พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเริ่มจากการพัฒนาด้านการค้าชายแดนและโครงข่ายการคมนาคมขนส่งบริเวณประตูการค้าหลักของประเทศเพื่อรองรับการเชื่อมโยงกระบวนการผลิตและการลงทุนข้ามแดน โดยปรับปรุงโครงข่ายระบบถนน พัฒนาระบบ National Single Window (NSW) และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า และการขนส่งสินค้าข้ามแดนอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรกให้ความสำคัญกับด่านชายแดนที่สำคัญ ๖ ด่าน ได้แก่ ปาดังเบซาร์ สะเดา อรัญประเทศ แม่สอด บ้านคลองลึก และบ้านคลองใหญ่ ซึ่งจะทำให้ระบบขนส่งและโลจิสติกส์สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและรองรับปริมาณการเดินทางและการขนส่งที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน



รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญต่อการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและสนับสนุนให้ลดช่องว่างการพัฒนาโดยไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง นอกจากนี้ ยังได้เร่งส่งเสริมความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียน โดยเข้าร่วมการประชุมสุดยอดและเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมระดับผู้นำต่าง ๆ และจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการหารือและการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและศูนย์อาเซียนเพื่อผู้สูงวัยอย่างมีศักยภาพและนวัตกรรม รวมทั้ง ยังมีบทบาทที่แข็งขันในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยในปีที่ ๔ มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความคืบหน้าการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวม

๑.๑ **เสาการเมืองและความมั่นคง** ได้เร่งรัดการดำเนินการตามแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินการตามมาตรการยุทธศาสตร์ (action line) ที่ระบุในแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงฯ ไปแล้ว จำนวน ๒๓๔ มาตรการ จากจำนวนทั้งหมด ๒๙๐ มาตรการ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒ และยังมีเหลือสิ่งที่ต้องดำเนินการในอีก ๕๑ มาตรการ ทั้งนี้ กิจกรรมสำคัญที่ได้ดำเนินการแล้ว ได้แก่ การจัดประชุมพิเศษเพื่อหารือเกี่ยวกับสถานการณ์และความท้าทายในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี รวมถึงสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมในรัฐยะไข่ การเริ่มมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะเด็กและสตรี (ASEAN Convention Against Trafficking in Persons, Especially Women and Children: ACTIP) เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ การจัดตั้งศูนย์แพทย์ทหารอาเซียนที่ประเทศไทย รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันเพื่อรับมือกับความท้าทายรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ การป้องกันการค้ามนุษย์ รวมถึงเรื่องการค้าอาวุธและการลักลอบค้าสัตว์ป่าและไม้ป่าผิดกฎหมายในอาเซียนด้วย นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกด้านกงสุลและการไปมาหาสู่ระหว่างกัน เช่น การจัดตั้ง ASEAN Lanes ในสนามบินนานาชาติของบางประเทศอาเซียน รวมไปถึงการหารือร่วมกันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดทำ ASEAN Business Travel Card และ ASEAN Common Visa ในอนาคตด้วย

๑.๒ เสาเศรษฐกิจ ได้จัดทำแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ๒๐๒๕ เพื่อกำหนดทิศทางการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งดำเนินการแล้ว ๘๐ ข้อ จาก ๑๑๘ ข้อ และภายใต้เสาเศรษฐกิจ องค์กรรายสาขาต่าง ๆ ได้จัดทำแผนงานรายสาขา รวมทั้งสิ้น ๒๓ แผนงาน เพื่อขับเคลื่อนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนฯ โดยได้มีการจัดลำดับความสำคัญของมาตรการตามแผนงานรายสาขาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละปี สำหรับประเด็นสำคัญที่มีความคืบหน้า สรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ จัดทำความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ซึ่งเป็นฉบับแรกของอาเซียน ครอบคลุมการดำเนินการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้บริโภคอาเซียน

๑.๒.๒ ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ ๕๐ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ ได้ให้ความเห็นชอบกรอบการบูรณาการด้านดิจิทัลของอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศสมาชิกอาเซียนดำเนินการเพื่อเชื่อมโยงถึงกันได้มากขึ้นผ่านระบบดิจิทัล

๑.๒.๓ สถานที่ปรึกษารัฐกิจอาเซียนได้เห็นชอบการจัดตั้งเครือข่ายนวัตกรรมในอาเซียน (ASEAN Innovation Network: AIN) เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบนิเวศทางนวัตกรรมในอาเซียน โดยการรวมกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางด้านนวัตกรรมในอาเซียน และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ Micro Small Medium Enterprises: MSMEs ในอาเซียนสามารถสร้างเครือข่ายในต่างประเทศ และขยายโอกาสในการสร้างความร่วมมือ

๑.๒.๔ จัดตั้งระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน ปัจจุบันสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ ได้ดำเนินการเชื่อมโยงระบบ National Single Window กับระบบ ASEAN Single Window เพื่อแลกเปลี่ยนหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนร่วมกันแล้ว

๑.๒.๕ รัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียนได้รับรองแถลงการณ์อาเซียนว่าด้วยการท่องเที่ยวทางเรือ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๑ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะพัฒนาและสร้างความโปร่งใสให้กับการท่องเที่ยวทางเรือ โดยส่งเสริมการเจริญเติบโตผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางเรือ

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการที่สำคัญ เช่น การลงนามใน ASEAN Sectoral MRA on Inspection and Certification Systems on Food Hygiene for Prepared Foodstuff Products การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง Trade Facilitation Indicators ให้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน จัดทำแผนงานเพื่อให้มีข้อมูลสถิติมูลค่าเพิ่มในแต่ละชั้นของห่วงโซ่การผลิตให้ครอบคลุมอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ การจัดทำ Handbook on Consumer Protection Laws in ASEAN การรับรองเขตการศึกษาแบบบริหารจัดการกฎระเบียบของอาเซียน รวมทั้งการลงนามความตกลงการค้าเสรีความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง และความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน-ฮ่องกง

๑.๓ เสาสังคมและวัฒนธรรม ได้กำหนดแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการจัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมฯ ประเด็นสำคัญของเสาสังคมและวัฒนธรรมที่มีความคืบหน้าสรุปได้ ดังนี้

๑.๓.๑ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๑ ได้รับรอง ASEAN Declaration on Culture of Prevention for a Peaceful, Inclusive, Resilient, Healthy and Harmonious Society

๑.๓.๒ ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติและการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน อาเซียนได้จัดทำ One ASEAN One Response (OAOR) Declaration เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติทั้งโดยธรรมชาติและโดยมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาคลัง Disaster Risk Financing Insurance

๑.๓.๓ พัฒนาแนวทางของภูมิภาคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาการค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และการพัฒนายุทธศาสตร์ให้ประเด็นด้านสตรีได้รับความสำคัญในทุกเสาของอาเซียน

๑.๓.๔ ด้านสิ่งแวดล้อม อาเซียนได้ให้ความสำคัญกับการจัดการกับปัญหาหมอกควัน และการลดปริมาณขยะทะเล ซึ่งไทยได้จัดการประชุม ASEAN Conference on Reducing Marine Debris เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๑.๓.๕ ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ ๔ ที่ประชุม ASEAN Ministers Responsible for Information จะร่วมมือกับพันธมิตรในการลดปัญหาและผลกระทบของ “fake news” ในสื่อสังคม (social media) ในภูมิภาค

๑.๓.๖ ด้านเยาวชน อาเซียนได้ดำเนินโครงการสำหรับเยาวชนกว่า ๒,๐๐๐ คน ทั่วอาเซียน ที่เน้นด้านการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำ โครงการอาสา โครงการพัฒนาศักยภาพการทำงาน โครงการเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็ง โครงการสร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต

๑.๓.๗ ด้านสตรี มีการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านเศรษฐกิจของสตรีในภูมิภาค (Economic Empowerment of Women in ASEAN)

๑.๓.๘ ด้านคนพิการ เสาสังคมและวัฒนธรรมร่วมกับ ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR ได้พัฒนา ASEAN Enabling Master Plan on Mainstreaming the Rights of Persons with Disabilities in ASEAN

๑.๓.๙ ด้านแรงงาน มีการลงนามใน ASEAN Consensus on the Protection and Promotion of the Rights of Migrant Workers ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๑ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ นอกจากนี้ อาเซียนยังตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาทักษะการแข่งขันและการผลิตของแรงงานให้มีศักยภาพสูงภายในปี ๒๕๖๓ และรับมือกับผลกระทบของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ ๔

๑.๓.๑๐ ด้านการศึกษา ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะในสาขาเทคนิคและอาชีวศึกษา ให้รองรับกับยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ ๔

๑.๓.๑๑ ด้านสาธารณสุข ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๑ ได้มีการรับรอง ASEAN Leaders Declaration on Anti-Microbial Resistance/ASEAN Leaders Declaration on Ending All Forms of Malnutrition/ASEAN Leaders Declaration on Disaster Health Management และกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ASEAN Post-2015 Health Development Agenda

๑.๔ การเตรียมการของรัฐบาลในรอบปีที่ผ่านมา สำหรับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย ปี ๒๕๖๒

๑.๔.๑ ในการเตรียมการเป็นประธานอาเซียนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อเตรียมการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้อง ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางจัดเตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ และ ๓๕ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ อีกกว่า ๑๗๐ วาระประชุม และอาศัยความตามคำสั่งดังกล่าว แต่งตั้งคณะกรรมการด้านต่าง ๆ จำนวน ๔ คณะ เพื่อติดตาม พิจารณา และดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการด้านสารถะเพื่อเตรียมการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้อง ในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ ๒) คณะอนุกรรมการด้านพิธีการและอำนวยความสะดวกในการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ ๓) คณะอนุกรรมการด้านการรักษาความปลอดภัยและการจราจรเพื่อเตรียมการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ และ ๔) คณะอนุกรรมการด้านประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ โดยในช่วงปีที่ผ่านมา ได้มีการจัดการประชุมคณะกรรมการฯ ข้างต้น เพื่อเตรียมนำเสนอความคืบหน้าต่อที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ ให้รับทราบหรือเห็นชอบในประเด็นต่าง ๆ และได้มีการจัดการประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ เพื่อพิจารณาประเด็นต่าง ๆ แล้วจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

(๑) **เตรียมแผนการจัดการประชุมในช่วงการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทย ปี ๒๕๖๒**
ประเทศไทยมีแผนจัดการประชุมตลอดปี ๒๕๖๒ จำนวนทั้งสิ้นกว่า ๑๗๐ การประชุม ซึ่งเป็นการประชุมในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับผู้นำ ระดับประธานรัฐสภา ระดับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ระดับรัฐมนตรีอื่น ๆ ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน และระดับเจ้าหน้าที่ และกิจกรรมคู่ขนานกับการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำประเทศต่าง ๆ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน เช่น สมาชิกวุฒิสภา ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และเยาวชน

(๒) **จัดทำเว็บไซต์กลางสำหรับการเป็นประธานอาเซียนของไทย** จะจัดทำเป็นสองภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาไทย) และรองรับการใช้งานของคนพิการ ทั้งนี้ เว็บไซต์กลางจะเป็น platform สำหรับทุกหน่วยงาน สำหรับประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และระบบลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมการประชุมและผู้สื่อข่าวจาก รวมถึงมีระบบการแก้ไข ร่างเอกสารร่วมกับประเทศสมาชิกด้วย

(๓) **จัดทำตราสัญลักษณ์การเป็นประธานอาเซียนของไทย** กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และเครือข่ายมหาวิทยาลัย ได้จัดโครงการประกวดออกแบบระดับเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ (2nd National Youth Design Awards) เพื่อประกวดออกแบบตราสัญลักษณ์ฯ มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวดรวม ๓๒๑ ผลงาน โดยผลงานที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตราสัญลักษณ์ ได้แก่ “พวงมาลัย” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทยที่ใช้ประกอบในงานมงคลและการต้อนรับผู้มาเยือน รวมถึงการนำดอกไม้มาร้อยเรียงสามารถสื่อถึงความหมายของการประสานความร่วมมือ ร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวและความกลมเกลียวแห่งมิตรภาพของประเทศสมาชิกอาเซียน เมื่อมองในมุมจากล่างขึ้นบน เห็นเป็นรูปลูกศรที่พุ่งทะยานขึ้น เป็นมิติของความร่วมมือเพื่อก้าวไปข้างหน้า ตามแนวคิด “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน”

(๔) **เตรียมการด้านสาระัตถะ** ที่ประชุมเห็นชอบแนวคิดหลัก (theme) ของการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยปี ๒๕๖๒ ได้แก่ “Advancing Partnership for Sustainability” หรือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” โดยนิยามของ “Advancing” คือการมองและก้าวไปด้วยกันสู่อนาคตอย่างมีพลวัต ใช้ประโยชน์จากวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ ๔ และความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคต โดยเป้าหมายยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การมีดิจิทัลอาเซียน (Digital ASEAN) คำว่า “Partnership” หมายถึงการสร้างความเป็นหุ้นส่วนภายในอาเซียน และกับประชาคมโลก รวมทั้งประเทศคู่เจรจา โดยมีตัวขับเคลื่อนสำคัญ คือ การส่งเสริมความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ (connectivity) ไม่ว่าในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และระหว่างประชาชน โดยเป้าหมายยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การสร้างอาเซียนที่ไร้รอยต่อ (Seamless ASEAN) และ “Sustainability” หมายถึงการสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงที่ยั่งยืน (sustainable security) ความยั่งยืนด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืน และความยั่งยืนด้านความมั่นคงของมนุษย์ นำไปสู่ Sustainable ASEAN ทั้งนี้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางยุทธศาสตร์ (strategic value-added) ให้กับอาเซียน ให้อาเซียนมีความพร้อมสำหรับอนาคตและสามารถแก้ไขปัญหาความท้าทายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเสริมสร้าง ASEAN Brand ซึ่งจะช่วยสร้างจุดเด่นให้ประชาคมโลกหันมาร่วมมือและให้ความสำคัญกับการประชุมของอาเซียนในปี ๒๕๖๒ และในระยะยาว

(๕) **เตรียมการด้านประชาสัมพันธ์** ได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เช่น วิดีทัศน์ แสดงความพร้อมของไทยในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี ๒๕๖๒ เพื่อเสนอในพิธีส่งมอบตำแหน่งประธานอาเซียนจากสิงคโปร์ให้ไทยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ สปอตประชาสัมพันธ์ คลิปรายการเกี่ยวกับความร่วมมือในอาเซียน motiongraphic และ infographic และมีแผนการดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ตั้งแต่การรับมอบตำแหน่งการเป็นประธานอาเซียน

(๖) **เตรียมการด้านพิธีการและอำนวยความสะดวก** ได้ดำเนินการสำรวจและสรรหาสถานที่สำหรับการจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส รัฐมนตรี และผู้นำอาเซียน ทั้งในกรุงเทพมหานคร เมืองหลัก และเมืองรอง ในส่วนของการแสดง กระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพในการคิด concept ของการแสดงในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔

และ ๓๕ และได้ประสานงานกับอาจารย์วิรัช อยู่ถาวร ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง ในการประพันธ์แนวทำนองหลัก (Motif) นอกจากนี้ ในส่วนการเตรียมการด้านพิธีการ กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ได้จัดการอบรม ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ประสานงาน (Liaison Officer: LO) และหัวหน้าศูนย์โรงแรม ตลอดจนจัดทำคู่มือเจ้าหน้าที่ประสานงานและหัวหน้าศูนย์โรงแรมแจกแก่หน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

๑.๔.๒ การพัฒนาข้าราชการพลเรือนเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานบริบทอาเซียน

ในปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ประเทศไทยจะดำรงตำแหน่งประธาน ก.พ. อาเซียน มีระยะเวลา ๒ ปี จึงจะมีการผลักดันภารกิจของ ก.พ. อาเซียน โดยการพัฒนาหรือยกระดับการทำงานด้านราชการพลเรือน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกัน อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นในการบริหารงาน ราชการและการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการแต่งตั้งและจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๒๐ และคณะทำงานการจัดประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๒๐ โดยได้กำหนดแนวคิดหลัก คือ “Accelerating Agile ASEAN Civil Service” หรือ “ยกระดับ ฉับไว ก้าวใหม่ราชการอาเซียน” โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนภาคราชการพลเรือน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน อย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และ นวัตกรรมในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้พร้อมตอบสนองต่อแนวโน้มและความท้าทายที่มีผลกระทบสำคัญต่อภาคราชการพลเรือนในอาเซียน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดประชุมและรับรองคณะผู้แทนจาก Public Service Division (PSD) แห่งสาธารณรัฐ สิงคโปร์ เพื่อหารือเกี่ยวกับการส่งมอบตำแหน่งประธาน ก.พ. อาเซียน และศึกษาดูงานที่สำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๒) จัดการฝึกอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารระดับสูงอาเซียน” (ASEAN Executive Management Programme: Challenges of HR Leaders in a Disruptive World) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลภาครัฐ ภาวะผู้นำและสมรรถนะหลักของนักบริหาร รวมทั้งเทคนิคประสบการณ์การบริหารงานทั้งภาครัฐและเอกชน ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ กรุงเทพมหานคร

(๓) จัดการประชุมผู้ประสานงาน ก.พ. อาเซียน ปี ๒๕๖๑ (ACCSM Focal Points Meeting 2018) เพื่อเตรียมการสำหรับการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน ระหว่างปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงเทพมหานคร

(๔) จัดการฝึกอบรมตามโครงการพัฒนาข้าราชการระดับสูงระหว่างไทยและสิงคโปร์ (Singapore-Thailand Senior Officials Development Programme) รุ่นที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ภายใต้หัวข้อ “Design Thinking for Public Service Excellence” เพื่อพัฒนาศักยภาพของข้าราชการไทยและสิงคโปร์ ด้านภาวะผู้นำในระดับสากล และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และแนวคิดใหม่ ส่งเสริมแนวคิด เชิงสร้างสรรค์ในการกำหนดนโยบาย ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ สำนักงาน ก.พ. และระหว่างวันที่ ๒๒-๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ Civil Service College สาธารณรัฐสิงคโปร์

๒. การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในทุกมิติ

๒.๑ การเข้าร่วมการประชุมที่สำคัญต่าง ๆ ประกอบด้วย

๒.๑.๑ ประชุมสุดยอดอาเซียน การประชุมสุดยอดอาเซียนเป็นเวทีสำคัญในการกำหนดและติดตามความคืบหน้านโยบายของอาเซียนทุกมิติ โดยนายกรัฐมนตรีได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๑ ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๒ ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๘ เมษายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมีประเด็นที่ผู้นำอาเซียนให้ความสำคัญ ได้แก่ ๑) การรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียนในสถาปัตยกรรมภูมิภาค ๒) การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ความเชื่อมโยงต่าง ๆ ภายในภูมิภาค ๓) การเร่งเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ให้แล้วเสร็จ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกเข้าร่วมในกรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive

and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) การส่งเสริมการค้าดิจิทัล พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ MSMEs ในอาเซียน และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ ๔ โดยเฉพาะ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และ ๔) ประเด็นความมั่นคงในภูมิภาค ได้แก่ พัฒนาการในคาบสมุทรเกาหลี สถานการณ์ในรัฐยะไข่ และสถานการณ์ในทะเลจีนใต้

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๒ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๑ ผู้นำอาเซียน ได้รับรองเอกสารสำคัญ ๓ ฉบับ ได้แก่ ๑) วิสัยทัศน์ผู้นำอาเซียนเพื่ออาเซียนที่มีความเข้มแข็งและนวัตกรรม ๒) ถ้อยแถลง ผู้นำอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ และ ๓) เอกสารแนวคิดเรื่องเครือข่ายเมืองอัจฉริยะอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลไทยได้ย้ำความสำคัญของความมั่นคงของมนุษย์และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบและ เห็นพ้องกับไทยที่ให้ความสำคัญต่อการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและสนับสนุนให้ลดช่องว่างการพัฒนา โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง รวมทั้งเห็นชอบข้อเสนอของรัฐบาลไทยเรื่องการจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการหารือและการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและศูนย์อาเซียนเพื่อผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพและนวัตกรรม ซึ่งจัดตั้งและเริ่มดำเนินการ ที่ไทยในปี ๒๕๖๒ ภายใต้การเป็นประธานอาเซียนของไทย



๒.๑.๒ ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ๔ ครั้ง ได้แก่ การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (retreat) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๑ เมื่อเดือน สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ณ นครนิวยอร์ก ๒ ครั้ง เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๐ และกันยายน ๒๕๖๑ โดยมีประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) การสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ การติดตามการดำเนินงานตามแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ (APSC Blueprint 2025) ๒) ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในภูมิภาค เช่น สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี สถานการณ์ในรัฐยะไข่ และสถานการณ์ในทะเลจีนใต้ และ ๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก และการพัฒนาแนวคิดเรื่องประชาคมเศรษฐกิจตะวันออกในกรอบอาเซียน+๓ ทั้งนี้ ในเวทีดังกล่าวประเทศไทยได้ดำเนินบทบาท สำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในฐานะประเทศผู้ประสานงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของอาเซียน โดยประเทศสมาชิก อาเซียนได้มีมติเห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ในเรื่องเอกสารแนวคิดและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศูนย์อาเซียนเพื่อการหารือ และการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เสนอโดยไทย นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังได้ผลักดันการเสริมสร้างความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการชายแดน การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการส่งเสริมระบบภูมิภาคนิยม และพหุภาคีนิยม ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งและเป็นผลประโยชน์ของไทย

๒.๑.๓ ประชุมระดับรัฐมนตรีภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ได้จัดการประชุมระดับ รัฐมนตรีด้านความมั่นคงรายสาขาเพื่อติดตามและผลักดันนโยบายต่าง ๆ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยในช่วงระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๑ รัฐบาลไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมเหล่านี้เพื่อให้ข้อคิดเห็นและติดตามพัฒนาการภายใต้

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ ได้แก่ การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนวาระพิเศษว่าด้วยการขยายตัวของกลุ่มคนหัวรุนแรงและการนิยามความรุนแรง ครั้งที่ ๒ การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime: AMMTC) ครั้งที่ ๑๑ และการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติร่วมกับประเทศคู่เจรจา (จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น) ครั้งที่ ๘ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ รวมทั้งการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defense Ministers Meeting: ADMM) ครั้งที่ ๑๑ การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-PLUS) ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ADMM Retreat) ระหว่างวันที่ ๕-๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์

๒.๑.๔ ประชุมและความสัมพันธ์กับภาคภายนอก

(๑) **ประชุมสุดยอดอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา** ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๑ มีการประชุมที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่

(๑.๑) **ประชุมสุดยอดอาเซียน-สหรัฐฯ สมัยพิเศษ ในโอกาสครบรอบ ๔๐ ปีความสัมพันธ์อาเซียน-สหรัฐฯ** เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบที่จะเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย การส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (MPAC 2025) การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการส่งเสริมความร่วมมือด้านเยาวชนและการศึกษา

(๑.๒) **ประชุมสุดยอดอาเซียน-แคนาดา สมัยพิเศษ ในโอกาสครบรอบ ๔๐ ปีความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา** เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายยินดีต่อการครบรอบ ๔๐ ปีความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา การครบรอบ ๑๕๐ ปีของการสถาปนาแคนาดา และการครบรอบ ๕๐ ปีของการก่อตั้งอาเซียน รวมทั้งเห็นชอบความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะสาขาที่แคนาดา มีความเชี่ยวชาญ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาศักยภาพสตรี และการเจริญเติบโตสีเขียวการพิจารณาให้ทุนการศึกษาระยะสั้น/ยาว แก่นักศึกษาของอาเซียน รวมถึงสนับสนุนการสร้างเชื่อมโยงในอาเซียนภายใต้ MPAC 2025 ด้วย

(๑.๓) **ประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ ๑๕** เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย สมัยพิเศษ เพื่อฉลองโอกาสครบรอบ ๒๕ ปีความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย และการเข้าร่วมงานวันสถาปนาสาธารณรัฐอินเดีย ครั้งที่ ๖๙ ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ณ กรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นชอบที่จะส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับอินเดียในทุกรูปแบบและสนับสนุนโครงการทางหลวงสามฝ่าย อินเดีย-เมียนมา-ไทย โดยให้เชื่อมต่อไปสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเส้นทางเดินเรือและอากาศ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) การพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือด้านนวัตกรรมความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านเครือข่ายของเมืองอัจฉริยะทางวัฒนธรรม (SMART Cities-Culture Centers) นอกจากนี้ ยังได้หารือด้านความมั่นคงทางทะเลและความร่วมมือใน maritime domain โดยคำนึงถึงความเป็นแกนกลางของอาเซียนและการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย รวมทั้งเร่งจัดทำความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ให้ได้โดยเร็ว นอกจากนี้ สองฝ่ายยังได้ร่วมรับรองปฏิญญาเดลี และในโอกาสการประชุมครั้งนี้นายกรัฐมนตรียังได้ร่วมงานวันสถาปนาสาธารณรัฐอินเดีย ครั้งที่ ๖๙ ในฐานะแขกเกียรติยศร่วมกับผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ด้วย

(๑.๔) **ประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ** ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ นครซิดนีย์ โดยที่ประชุมให้ความสำคัญในการกำหนดกรอบความร่วมมือและวิสัยทัศน์ในทุกมิติ ได้แก่ ๑) ด้านการเมือง ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะส่งเสริมความร่วมมือในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย ความมั่นคงทางทะเล ความมั่นคงทางไซเบอร์ และการลักลอบค้ามนุษย์ ๒) ด้านเศรษฐกิจ ผู้นำอาเซียนและออสเตรเลีย

สนับสนุนให้เพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งผลักดันการจัดทำความตกลง RCEP ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และ ๓) ด้านสังคม ที่ประชุมเห็นว่าแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านความร่วมมือด้านการศึกษายภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา เช่น โครงการ New Colombo Plan และ Australia Awards ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับประชาชนต่อประชาชนให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นด้วย

(๒) **ประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา** อาเซียนมีกรอบหารือกับประเทศคู่เจรจายจำนวน ๑๐ คู่เจรจา ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี ประเทศญี่ปุ่น เครือรัฐออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ สาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา สหพันธรัฐรัสเซีย และสหภาพยุโรป โดยจะมีการประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศกับประเทศคู่เจรจายปีละ ๑ ครั้ง โดยในการประชุมระหว่างวันที่ ๓-๕ สิงหาคม ๒๕๖๑



ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ รัฐบาลได้ผลักดันและส่งเสริมความร่วมมือกับคู่เจรจายเพื่อรับมือกับความท้าทายในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งด้านความมั่นคงทางการเงิน ความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการภัยพิบัติ รวมทั้งให้ความสำคัญกับแนวคิดอินโด-แปซิฟิก และการส่งเสริมแนวคิดภูมิภาคนิยมและพหุภาคีนิยม รัฐบาลยังได้แสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศและปัญหาในภูมิภาค ได้แก่ ทะเลจีนใต้และคาบสมุทรเกาหลี สำหรับด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลเน้นย้ำการส่งเสริมการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการเร่งรัดการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) สนับสนุนความเชื่อมโยงในภูมิภาค และการเชื่อมโยงแผนแม่บทด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (MPAC 2025) กับข้อริเริ่มด้านความเชื่อมโยงอื่น ๆ ในภูมิภาคและอนุภูมิภาค เช่น ข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (BRI) ของจีน และ ACMECS Master Plan (2019-2023) ในด้านการพัฒนา รัฐบาลผลักดันความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา กับประเทศคู่เจรจายที่มีความเชี่ยวชาญ ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการหารือและการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและศูนย์อาเซียนเพื่อผู้สูงวัยอย่างมีศักยภาพและนวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อส่งเสริมข้อริเริ่มการรวมตัวของอาเซียน (IAI) เพื่อช่วยลดช่องว่างด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

(๓) **ประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF)** รัฐบาลไทยมุ่งส่งเสริมกลไกการหารือและความร่วมมือระดับภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นแกนกลางเพื่อส่งเสริมเสถียรภาพ สันติภาพ และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๑ ไทยมีบทบาทที่สำคัญในกรอบการประชุมดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการบรรเทาภัยพิบัติ โดยทำหน้าที่ประธานร่วมของการประชุม ARF Inter-Sessional Meeting on Disaster Management: ISM on DR) เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๑ ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งได้จัดทำแผนงานด้านการบรรเทาภัยพิบัติ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓ ที่มุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดการภัยพิบัติและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับอนุภูมิภาค ตลอดจน

ประชุม ARF Inter-Sessional Meeting on Disaster Management
เพื่อจัดทำ
แผนงานด้านการ
บรรเทาภัยพิบัติ
ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

เสริมสร้างเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติระหว่างรัฐต่อรัฐในระดับภูมิภาคและในระดับโลก นอกจากนี้ รัฐบาลได้ร่วมกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ “ASEAN Regional Forum (ARF) Workshop on Typhoon Disaster Risk Reduction and Damage Mitigation” ระหว่างวันที่ ๕-๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ นครกว่างโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้หารือเกี่ยวกับการป้องกันและการจัดการผลกระทบจากภัยพิบัติได้ผ่านโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ (smart technology) ด้วยวิธีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และศึกษาดูงานระบบการจัดการและป้องกันภัยพิบัติทางน้ำ ซึ่งเป็นผลกระทบจากภัยพิบัติได้ผ่าน ซึ่งประเทศไทยได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายกับสมาชิก ARF เพื่อขยายความร่วมมือในอนาคตต่อไป

(๔) **ความสัมพันธ์อาเซียน-สหประชาชาติ** รัฐบาลได้เข้าร่วมการประชุมระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับเลขาธิการสหประชาชาติ และประธานสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ สมัยที่ ๗๓ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติ และผลักดันให้เกิดความสมดุลในความร่วมมือระหว่างด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนหารือประเด็นความมั่นคงในภูมิภาค การพัฒนาที่ยั่งยืน และการจัดการภัยพิบัติ โดยรัฐบาลได้สนับสนุนความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ กับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ของสหประชาชาติ และส่งเสริมบทบาทของไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานในเรื่องนี้ โดยรัฐบาลได้รายงานให้ที่ประชุมทราบเรื่องการจัดกิจกรรมเปิดตัวสิ่งพิมพ์ Mapping South-South Cooperation in ASEAN เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ความสำเร็จของอาเซียนในการดำเนินการตามข้อริเริ่มที่มีลักษณะเป็นความร่วมมือได้-ได้ ให้แก่ประเทศและองค์กรระดับภูมิภาคต่าง ๆ และการจัดกิจกรรม “Shaping Sustainable Development in Southeast Asia in a New Era of Change-the Future of ASEAN Cooperation” บนพื้นฐานของรายงาน “ASEAN as the Architect for Regional Development Cooperation” ซึ่งมูลนิธิเอเชียจัดทำขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑

(๕) **การขยายอิทธิพลคตินิสัญญาไมตรีและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้** รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนร่วมลงนามภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับสาธารณรัฐอาร์เจนตินาและสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อสนับสนุนสันติภาพในภูมิภาค ส่งผลให้ในปัจจุบันอาเซียนมีอิทธิพลคตินิสัญญาฯ ทั้งสิ้นรวม ๓๖ ประเทศและ ๑ กลุ่มภูมิภาค (สหภาพยุโรป)

๒.๑.๕ เข้าร่วมการประชุมผู้นำกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (Mekong-Lancang Leaders' Meeting) เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมผู้นำกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง ครั้งที่ ๒ ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยที่ประชุมได้รับรองเอกสารผลลัพธ์ ๒ ฉบับ ได้แก่ ๑) แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี กรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (5-Year Plan of Action 2018-2022) ซึ่งจะกำหนดแนวทางและกิจกรรมของกรอบความร่วมมือในระยะ ๕ ปีข้างหน้า และ ๒) ปฏิญญาพนมเปญ (Phnom Penh Declaration) ซึ่งเป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของผู้นำที่จะมุ่งสนับสนุนกรอบความร่วมมือดังกล่าวให้บรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในประเทศลุ่มน้ำโขง รวมทั้งกำหนดแผนงานที่จะดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมตามแผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี

อนึ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ MLC ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ แขวงหลวงพระบาง โดยที่ประชุมจะหารือถึงทิศทางนโยบายในอนาคตของ MLC เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือใน ๕ สาขาหลักให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ไทยยังอยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ ๕ โครงการด้านการค้าข้ามพรมแดนและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจาก MLC Special Fund รวมทั้งได้ส่งข้อเสนอ ๒๕ โครงการเพื่อรับการสนับสนุนจาก MLC Special Fund ในระยะที่สอง โดยเป็นโครงการด้านการเกษตร การฟื้นฟูป่าไม้และระบบนิเวศ การบริหารจัดการภัยพิบัติ การบริหารจัดการน้ำ สาธารณสุข การศึกษา และอุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินการโครงการเหล่านี้จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตนำมาซึ่งการกินดีอยู่ดีของประชาชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

๒.๑.๖ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ครั้งที่ ๘ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมได้รับรองเอกสารผลลัพธ์ ๒ ฉบับ ได้แก่ ๑) ปฏิญญากรุงเทพ และ ๒) แผนแม่บท ACMECS ระยะ ๕ ปี (ค.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๓) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับภาพลักษณ์และโครงสร้างของ ACMECS ให้ทันสมัย ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ภายในอนุภูมิภาคและของโลก รวมถึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานของ ACMECS ในระยะเวลา ๕ ปี ข้างหน้า ภายใต้วิสัยทัศน์ “เสริมสร้าง ACMECS ที่เชื่อมโยงกัน ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๓” โดยมีเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ ๑) การเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อในอนุภูมิภาค ๒) การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ และ ๓) การพัฒนาภูมิภาคในลักษณะยั่งยืน และมีนวัตกรรม นอกจากนี้ การจะบรรลุแผนแม่บทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาของอนุภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรมนั้น ACMECS จำเป็นจะต้องเพิ่มการดำเนินการในมิติใหม่ ได้แก่ ๑) การเชิญชวนให้ประเทศที่มีศักยภาพ องค์กรระหว่างประเทศ และสถาบันการเงิน เข้ามาเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partners) ของ ACMECS และ ๒) การดำเนินการจัดตั้งกองทุน ACMECS เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บท ACMECS โดยจะเชิญชวนให้ประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา รวมถึงประเทศที่มีศักยภาพ ทั้งในเอเชีย ยุโรป องค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนสถาบันการเงินต่าง ๆ มาช่วยสมทบเงินเข้ากองทุน ACMECS ต่อไป ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดตั้งกองทุน ACMECS และการเชิญประเทศที่มีศักยภาพมาเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ACMECS

“ไทยเป็นเจ้าภาพ
ประชุม ACMECS
ครั้งที่ ๘

เพื่อรับรองปฏิญญากรุงเทพ
และแผนแม่บท ACMECS
(ค.ศ. ๒๐๑๙-๒๐๒๓)



๒.๑.๗ เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ดังนี้

(๑) ประชุมรัฐมนตรีกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-คงคา ครั้งที่ ๙ เมื่อวันที่ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมรับรองถ้อยแถลงร่วมการประชุมรัฐมนตรีกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง-คงคา ครั้งที่ ๙ ที่กล่าวถึงทิศทางและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการร่วมกัน โดยเฉพาะการขออนุมัติสารธารณรัฐอินเดียสำหรับการมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งทำให้การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง-คงคา ปี ค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๑๘ มีความคืบหน้าไปมาก เช่น การจัดประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย ครั้งที่ ๑ การประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูลและความร่วมมือด้านการบริหารจัดการโรคระบาด (มาลาเรียและไข้เลือดออก) ระหว่างประเทศลุ่มน้ำโขง-คงคา ครั้งที่ ๑

(๒) **ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น ครั้งที่ ๑๑** เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ร่วมรับรองถ้อยแถลงประธานการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น ครั้งที่ ๑๑ และได้ทบทวนความร่วมมือภายใต้ยุทธศาสตร์กรุงโตเกียวฉบับใหม่ ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งจะสิ้นสุดในปี ๒๕๖๑ โดยยินดีต่อความคืบหน้าในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการบรรลุยุทธศาสตร์กรุงโตเกียวฉบับใหม่ ค.ศ. ๒๐๑๕ และขอริเริ่ม Japan-Mekong Connectivity Initiative ทั้งนี้ ยังได้หารือทิศทางการดำเนินความร่วมมือในอนาคต โดยเห็นพ้องที่จะสานต่อโครงการและข้อริเริ่มต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอให้ความร่วมมือในอนาคตเน้น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมความเชื่อมโยง โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ๒) ความเชื่อมโยงระดับประชาชนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ๓) การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในการประชุมครั้งนี้ไทยได้ย้ำบทบาทในการเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงทั้งด้านกายภาพ กฎระเบียบ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านโครงการ Third Country Training Program และจะร่วมกับญี่ปุ่นจัดการประชุม Green Mekong Forum ในปี ๒๕๖๒ เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำโขงเพื่อเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณานำแผนแม่บท ACMECS มาเป็นแนวทางในการดำเนินการกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่นในอนาคต พร้อมทั้งเชิญชวนญี่ปุ่นให้เข้ามาเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาใน ACMECS

(๓) **ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศลุ่มน้ำโขงสาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ ๘** เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้พิจารณารับรองถ้อยแถลงประธานร่วมการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศฯ มีสาระสำคัญ ได้แก่ ๑) เห็นชอบการยกระดับการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศลุ่มน้ำโขงกับสาธารณรัฐเกาหลี ขึ้นเป็นการประชุมระดับผู้นำ โดยคาดว่าจะจัดขึ้นในช่วงปี ๒๕๖๒ คู่ขนานกับการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ณ สาธารณรัฐเกาหลี ๒) ทบทวนความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับสาธารณรัฐเกาหลี ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ ซึ่งครอบคลุมสาขาความร่วมมือต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรน้ำ การเกษตร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ ๓) เห็นชอบให้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศลุ่มน้ำโขงกับสาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ ๙ ในปี ๒๕๖๒ ที่ประชุมแสดงความชื่นชมการสนับสนุนทางการเงินจากสาธารณรัฐเกาหลีที่ได้ประกาศเพิ่มงบประมาณสำหรับกองทุน Mekong-ROK Cooperation Fund จากปีละ ๑.๑ ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็น ๒ ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย New Southern Policy รวมทั้งเพื่อเป็นการขยายความร่วมมือกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงและบรรลุเป้าหมายการลดช่องว่างการพัฒนาในลุ่มน้ำโขง ความร่วมมือ Mekong-ROK ได้จัดตั้งกองทุน Mekong-ROK Cooperation Fund: MKCF เพื่อดำเนินโครงการเพื่อการพัฒนา โดยในปี ๒๕๖๐ ไทยได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการส่งเสริมการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างปลอดภัยสำหรับแรงงานข้ามชาติที่ย้ายถิ่นชั่วคราวมายังประเทศไทย

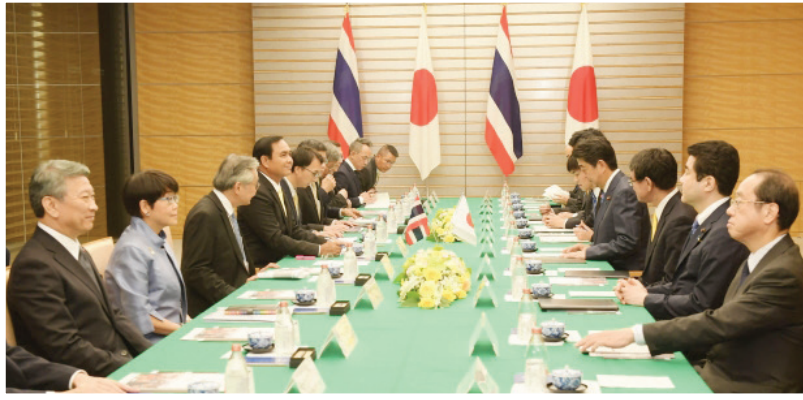
(๔) **ประชุมรัฐมนตรีข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ครั้งที่ ๑๑** เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมได้รับรองร่างถ้อยแถลงร่วมการประชุมรัฐมนตรีข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ครั้งที่ ๑๑ มีสาระสำคัญ ได้แก่ ๑) แสดงความชื่นชมต่อการมีส่วนร่วมของมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่างภายใต้โครงการหุ้นส่วนเพื่อโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน ๒) ร่วมยินดีต่อความก้าวหน้าของโครงการ Mekong Water Data Initiative ซึ่งเป็นความพยายามในการร่วมมือกันระหว่างประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ คณะกรรมการแม่น้ำโขงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการพัฒนาการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง และ ๓) ปรับปรุงและจัดระเบียบความร่วมมือข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่างให้มีพลวัตและตอบสนองต่อความต้องการของอนุภูมิภาคให้มากขึ้น และได้รับรองถ้อยแถลงร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Joint Statement to Strengthen Data Management and Information Sharing in the Lower Mekong) เพื่อกำหนดทิศทางและส่งเสริมความร่วมมือเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำในระดับภูมิภาค

๒.๑.๘ ประชุมผู้นำความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลาย สาขาทางวิชาการและ เศรษฐกิจ ครั้งที่ ๔ (4th BIMSTEC Summit) ระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงกาฐมาณฑุ สหพันธ์สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยเนปาล ภายใต้หัวข้อ “การมุ่งสู่ความสงบสุข ความมั่งคั่ง และยั่งยืนแห่งภูมิภาคอ่าวเบงกอล” (Towards a Peaceful, Prosperous and Sustainable Bay of Bengal Region) โดยผู้นำได้ให้การรับรองปฏิญญาการ ประชุมผู้นำ BIMSTEC ครั้งที่ ๔ (Fourth BIMSTEC Summit Declaration) เป็นเอกสารผลลัพธ์ของการประชุม ซึ่งได้ กำหนดทิศทางการทำงานของ BIMSTEC ในอนาคต โดยจะเน้น ๑) การดำเนินงานที่ให้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การสร้าง ความเชื่อมโยงภายในภูมิภาคทางบกและทะเล การจัดทำเขตการค้าเสรี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเร่งรัดการลงทุน ความตกลงที่ยั่งยืนทั้งด้านคมนาคม เช่น ความตกลงการเดินรถ (BIMSTEC Motor Vehicle Agreement) และความตกลง การเดินเรือตามชายฝั่ง (BIMSTEC Coastal Shipping) ด้านการค้าการลงทุน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรี (BIMSTEC Free Trade Agreement-FTA) และการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น ความร่วมมือทางอาญา (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters-MLAT) ๒) การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ BIMSTEC ให้เป็นองค์กร ที่ทันสมัยและดำเนินงานอย่างมีผลเป็นรูปธรรมด้วยการจัดลำดับความสำคัญของสาขาความร่วมมือของ BIMSTEC ที่ปัจจุบัน มี ๑๔ สาขา ซึ่งที่ประชุมยินดีที่จะใช้เอกสารแนวคิดของไทยที่เสนอ ๕ เสาความร่วมมือ ได้แก่ ความเชื่อมโยง การค้าและการลงทุน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ความมั่นคง และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาหารื้อรายละเอียดในระดับเจ้าหน้าที่ต่อไป และ ๓) การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักเลขาธิการ BIMSTEC โดยสนับสนุนการจัดทำกฎบัตร BIMSTEC ตลอดจนพิจารณา ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา BIMSTEC อนึ่ง ไทยมุ่งผลักดันให้มีการสรุปร่างแผนแม่บทความเชื่อมโยง ด้านการคมนาคม BIMSTEC ให้เร็วที่สุด เพื่อจะเป็นพื้นฐานการดำเนินการพัฒนาที่สำคัญในอนุภูมิภาคอ่าวเบงกอลต่อไป



๒.๑.๙ ประชุมผู้นำกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น ครั้งที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๘-๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น โดยที่ประชุมได้รับรองยุทธศาสตร์กรุงโตเกียว ค.ศ. ๒๐๑๘ เพื่อความร่วมมือ ลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น ซึ่งกำหนดทิศทางการดำเนินการของโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่นที่สอดคล้อง กับแผนแม่บท ACMECS (ค.ศ. ๒๐๑๔-๒๐๒๓) ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ที่เสรีและเปิดกว้าง และเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน รวมถึงได้กำหนดความร่วมมือ ๓ เสา ได้แก่ การพัฒนาความเชื่อมโยงที่ดีและมีประสิทธิภาพ การสร้างสังคมที่มีประชาชน เป็นศูนย์กลาง และการสร้างอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงสีเขียว ในการประชุมครั้งนี้ไทยได้ย้ำบทบาทในฐานะประเทศหุ้นส่วน เพื่อการพัฒนาและประเทศผู้ให้ในลุ่มน้ำโขงร่วมกับญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนุภูมิภาค การให้ความช่วยเหลือ

ของไทยในประเทศกลุ่มน้ำโขงในเรื่องการพัฒนาความเชื่อมโยงและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านโครงการ Third Country Training Program โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (NEDA) และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) และร่วมกับญี่ปุ่นจัดการประชุม Green Mekong Forum ครั้งที่ ๖ เพื่อฉลองครบรอบ ๑๐ ปีของการก่อตั้งกรอบความร่วมมือ และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศสมาชิก ในปี ๒๕๖๒



๒.๒ การเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบปกติและการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

ประเทศไทยได้มีบทบาทในการส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาคมการเมืองและความมั่นคง เพื่อให้นำไปสู่การส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนไทยและประชาชนอาเซียนในภาพรวม โดยมีความคืบหน้าและการดำเนินการในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบดั้งเดิม ประสบผลสำเร็จในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาข้อพิพาทที่นำไปสู่การสู้รบในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสามารถส่งเสริมความร่วมมือและการสร้างความไว้วางใจภายในอาเซียนจนมีผลให้ความมั่นคงในรูปแบบดั้งเดิมอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ โดยมีความคืบหน้าที่สำคัญในช่วงปีที่ผ่านมา เช่น ความสำเร็จในการเปิดตัว ASEAN Direct Communications-Infrastructure ระยะที่ ๑ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านกลาโหมและการรับมือในสถานการณ์วิกฤตและฉุกเฉินต่าง ๆ ในอาเซียน ในช่วงการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ ๑๑ และพัฒนาการในทะเลจีนใต้ ซึ่งมีความสำเร็จในการทดลองและดำเนินการ MFA-to-MFA Hotline to Respond to Maritime Emergencies in the South China Sea รวมถึงการรับรอง Framework for the Code of Conduct for the South China Sea

๒.๒.๒ ดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่

(๑) การบริหารจัดการชายแดน รัฐบาล

ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสมดุลระหว่างมิติความมั่นคงกับมิติเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับภาคส่วนต่าง ๆ และเป็นกลไกที่จะช่วยสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับความท้าทายที่สืบเนื่องจากความเชื่อมโยงระหว่างโครงข่ายคมนาคมและการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ และบุคคล ตลอดจนความท้าทายรูปแบบใหม่ในอาเซียน เช่น การค้ามนุษย์ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าไม้และสัตว์ป่า ทั้งทางบก ทะเล และอากาศ อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

“สร้างภูมิคุ้มกัน
ให้ไทยรับมือ
ความท้าทาย
รูปแบบใหม่”

(๒) **การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล** รัฐบาลดำเนินนโยบายเพื่อรักษาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลและดำเนินนโยบายส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลในอาเซียนผ่านกรอบและกลไกต่าง ๆ เช่น การประชุมหารืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล (ASEAN Maritime Forum: AMF) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defense Ministers' Meeting: ADMM) การประชุมสุดยอดเอเชีย-ตะวันออก (East Asia Forum: EAS) และการประชุมหารือกับภาคีภายนอก โดยเน้นการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและความไว้วางใจระหว่างกัน ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขและป้องกันภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ผลประโยชน์ทางทะเล และสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางทะเลของประเทศสมาชิกอาเซียน

(๓) **การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ** รัฐบาลมีบทบาทที่แข็งขันโดยเฉพาะในกรอบการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Senior Officials' Meeting on Transnational Crime-SOMTC) และการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime: AMMTC) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศนำ (Lead shepherd) ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่าและค้าไม้ผิดกฎหมาย นอกจากนี้ รัฐบาลยังสนับสนุนการดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมทั้งมาตรการทางด้านการพัฒนาควบคู่กับการต่อต้านการก่อการร้ายและแนวคิดสุดโต่ง ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางสายกลาง ความรู้และความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาและชาติพันธุ์ และการแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหา ในการนี้ ในช่วงการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ ครั้งที่ ๑๑ รัฐบาลจึงได้ให้การสนับสนุนและร่วมรับรองเอกสาร ๑) ASEAN Plan of Action (PoA) in Combating Transnational Crime 2016-2025 ๒) ASEAN Comprehensive Plan of Action on Counter Terrorism (ACPoA on CT) ๓) Manila Declaration to Counter the Rise of Radicalisation and Violent Extremism และ ๔) ASEAN Declaration to Prevent and Combat Cybercrime เพื่อกระชับความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว

(๔) **การต่อต้านยาเสพติด** ได้มีการตั้งกลไกในระดับรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยเฉพาะ โดยรัฐบาลดำเนินบทบาทผู้ประสานงานที่สำคัญของสำนักงานประสานความร่วมมือด้านยาเสพติดอาเซียน (ASEAN-NARCO) ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านการป้องกันยาเสพติดในระดับอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ริเริ่มและผลักดันให้มีการรับรองเอกสาร Concept Paper on ASEAN Cooperation to Tackle Illicit Drug Production and Trafficking in the Golden Triangle ในที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติด ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๙-๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาหายเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย

๒.๓ การส่งเสริมความมั่นคงในภูมิภาค

รัฐบาลตระหนักว่าสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย จึงมีความพยายามร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการส่งเสริมการรักษาเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคโดยการหารือและแสวงหาความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ โดยอาเซียนให้ความสำคัญกับประเด็น ดังนี้

๒.๓.๑ สถานการณ์ในรัฐยะไข่ตอนเหนือ อาเซียนสนับสนุนความพยายามของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในการดำเนินกระบวนการส่งกลับผู้หนีภัยจากรัฐยะไข่ โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมซึ่งอาเซียนดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (AHA Centre) กับกลไกที่นำโดยรัฐบาลเมียนมาจนถึงปัจจุบัน ศูนย์ประสานงานอาเซียนฯ ได้มอบสิ่งของบรรเทาทุกข์ในนามอาเซียนให้กับบุคคลในรัฐยะไข่และรัฐบาลเมียนมา รวมเป็นมูลค่าประมาณ ๗๐๔,๐๐๐ ดอลลาร์ สรอ. รวมทั้งส่งทีมประเมินความเสียหายและตอบโต้เหตุฉุกเฉินของอาเซียน (ASEAN-Emergency Response and Assessment Team: ERAT) จำนวน ๒ คน ไปยังรัฐยะไข่เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลเมียนมา นอกจากนี้ อาเซียนพร้อมจะช่วยเหลือเสริมความไว้วางใจระหว่างประชาคมระหว่างประเทศและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตลอดจนสนับสนุนการเจรจาหารือระหว่างสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

๒.๓.๒ สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ ในทางการทูต ได้ประกาศให้เริ่มต้นการเจรจาจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct: COC) อย่างเป็นทางการ รัฐบาลได้เตรียมความพร้อมในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของไทยต่อประเด็นทะเลจีนใต้ ตลอดจนการเจรจาจัดทำ COC โดยเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ของไทยต่อประเด็นทะเลจีนใต้ ตลอดจนคณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ ด้านกฎหมาย และด้านความร่วมมือในทะเลจีนใต้ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของไทย รวมทั้งส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยต่อประเด็นทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาควิชาการ และในทางปฏิบัติ รัฐบาลได้ผลักดันความร่วมมือที่เป็นผลประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในทะเลจีนใต้ เพื่อสร้างความไว้วางใจและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเจรจาจัดทำ COC และการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่องการอ้างสิทธิทับซ้อนโดยภาคีที่เกี่ยวข้องโดยตรงอย่างสันติวิธี โดยเน้นเรื่องการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอาเซียน-จีนว่าด้วยการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลในทะเลจีนใต้ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษทางทะเล ความท้าทายในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล ตลอดจนการแบ่งปันประสบการณ์การแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล และการหารือเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการค้นหาและกู้ภัยทางทะเลในทะเลจีนใต้

๒.๓.๓ สถานการณ์คาบสมุทรเกาหลี อาเซียนได้ออกแถลงการณ์รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนแสดงความยินดีต่อพัฒนาการเชิงบวกในคาบสมุทรเกาหลี โดยเฉพาะการประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำเกาหลีใต้กับผู้นำเกาหลีเหนือเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๑ และการประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำสหรัฐอเมริกากับผู้นำเกาหลีเหนือ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ และสนับสนุนให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดอาวุธนิวเคลียร์อย่างสมบูรณ์ มีระบบการตรวจสอบการจัดอาวุธนิวเคลียร์ที่น่าเชื่อถือและไม่สามารถย้อนกลับมาใช้ได้ อีก นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นเวทีที่เปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ARF) ซึ่งเป็นมาตรการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งมีความสำคัญต่อการนำไปสู่สันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค

๒.๓.๔ แนวคิดอินโด-แปซิฟิก ตามที่กลุ่มประเทศ Quad (สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐอินเดีย เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่น) ได้เริ่มผลักดันแนวคิดอินโด-แปซิฟิกอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๖๐ โดยผู้นำ ๔ ประเทศ Quad ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดอินโด-แปซิฟิกในการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit: EAS) ครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีของไทยเป็นผู้นำอาเซียนประเทศเดียวที่ได้เสนอให้ร่วมกันพิจารณาแนวความคิดความร่วมมือในประเด็นยุทธศาสตร์ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันในกรอบอินโด-แปซิฟิก นอกจากนี้ รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการส่งเสริมความร่วมมือของแนวคิดอินโด-แปซิฟิกใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑) การผลักดันให้แนวคิดอินโด-แปซิฟิกของกลุ่มประเทศ Quad สะท้อนหลักการที่สำคัญในภูมิภาค มุ่งสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และให้ความสำคัญกับความเป็นแกนกลางของอาเซียน และ ๒) รัฐบาลผลักดันให้อาเซียนหารือเพื่อจัดทำท่าทีร่วมกันต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิก โดยสนับสนุนและเข้าร่วมการประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับแนวคิดอินโด-แปซิฟิกเป็นการเฉพาะที่จัดขึ้นในกรอบอาเซียน ได้แก่ การประชุม ASEAN 1.5 Track Workshop on an Indo-Pacific Regional Architecture for Mutually Beneficial Relations เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่กรุงจาการ์ตา และการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนเรื่องแนวคิดอินโด-แปซิฟิก เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ ที่กรุงจาการ์ตา รวมทั้งได้สนับสนุนการหารือในเรื่องแนวคิดอินโด-แปซิฟิกในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน ในปี ๒๕๖๑ ซึ่งทำให้อาเซียนเห็นความสำคัญต่อการมีท่าทีร่วมกันต่อแนวคิด

“สนับสนุน
แนวคิดอินโด-แปซิฟิก
มีอาเซียนเป็นแกนกลาง
และสะท้อนหลักการที่สำคัญ
ในภูมิภาค”

อินโด-แปซิฟิก และเริ่มจัดทำเอกสารทำที่ร่วมกันของอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถพูดเป็นเสียงเดียวกันในเรื่องดังกล่าว และเชื่อมต่อความร่วมมือในพื้นที่อินโด-แปซิฟิก โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค มากกว่าการสร้างความขัดแย้งและการเผชิญหน้า

๓. การเร่งส่งเสริมความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ในภูมิภาคอาเซียน และขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๑ การส่งเสริมบทบาทของไทยและการใช้โอกาสจากความเชื่อมโยงและความร่วมมือด้านต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน รัฐบาลได้สนับสนุนให้อาเซียนมีบทบาทที่แข็งขันในเชิงสร้างสรรค์โดยมีข้อเสนอและข้อริเริ่มในเวทีการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียน ดังนี้

๓.๑.๑ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เป็นหัวใจสำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนแม่บทด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ เพื่อให้การเชื่อมโยงในภูมิภาคเป็นไปอย่างสมบูรณ์และไร้รอยต่อ โดยมีโครงการที่นำไปปฏิบัติ รวม ๕ โครงการจาก ๑๕ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการ “Establishing the Initial Rolling Priority Pipeline of Potential ASEAN Infrastructure Projects ๒) โครงการ “Study to Advance Sustainable Urbanisation in ASEAN” ๓) โครงการ “Review of Micro, Small, and Medium Enterprise (MSME) Participation in Digital Economy in ASEAN” ๔) โครงการ “Development of ASEAN Digital Data Governance Framework” และ ๕) โครงการ “Development of Guidance Document for Three Prioritised Product Groupings for the Harmonisation of Standards, Mutual Recognition and Technical Regulations”

๓.๑.๒ จัดการประชุม Symposium on “Fostering Regional Connectivity in the Indo-Pacific Region: Connecting the Connectivities” เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงแผน MPAC 2025 กับกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภูมิภาค เช่น B&R Initiative ของสาธารณรัฐประชาชนจีน Quality Infrastructure Initiative ของประเทศญี่ปุ่น กรอบ ACMECS กรอบ IORA กรอบ BIMSTEC และ กรอบระเบียบเศรษฐกิจบังคลาเทศ-จีน-อินเดีย-เมียนมา (Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor: BCIM-EC)

๓.๒ การเร่งพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลได้สานต่อการดำเนินการตามกรอบข้อตกลงของประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลดำเนินการ ดังนี้

๓.๒.๑ เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS) ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๓๐-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุม GMS ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ภายใต้แนวคิด “Leveraging on 25 Years of Cooperation, and Building a Sustainable, Integrated, and Prosperous GMS” ในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปีของการก่อตั้งแผนงาน GMS ทั้งนี้ ในกรอบ GMS ได้จัดทำความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: CBTA) จำนวน ๒๐ ฉบับ ซึ่งประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันพิธีสารของความตกลง GMS CBTA ครบทั้ง ๒๐ ฉบับ โดยจะเริ่มต้นในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งไทยพร้อมดำเนินการปฏิบัตินำร่อง CBTA กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมทั้งพร้อมหารือร่างความตกลงขนส่งทางภาคใต้กับกัมพูชา และพร้อมหารือเจรจาแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจร ไทย-ลาว-จีน และ ไทย-ลาว-เวียดนาม



๓.๒.๒ เข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำกรอบโครงการความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ครั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมผู้นำ IMT-GT ครั้งที่ ๑๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๒ ร่วมกันกำหนดกรอบการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้แก่

(๑) เร่งรัดให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการในสาขาความร่วมมือที่มีศักยภาพต่อการบูรณาการด้านการพัฒนาใน IMT-GT อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การพัฒนาแนวระเบียงทางพาราระหว่างสามประเทศ และการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ฮาลาล IMT-GT โดยรับรองมาตรฐานการตรวจรับรองฮาลาลร่วมกัน การสร้างผลิตภัณฑ์ด้านท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวร่วมกัน การพัฒนาภาคเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปเกษตรที่ใช้นวัตกรรมและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ การปรับลดกฎระเบียบและขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคทางการขนส่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทักษะแรงงาน การพัฒนาโครงข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในพื้นที่ IMT-GT (IMT-GT UNINET)

(๒) เสนอให้มีการพัฒนาความเชื่อมโยงแนวพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ตามแนวระเบียงที่ ๖ เชื่อมโยงจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส กับรัฐประละและกลันตันของประเทศมาเลเซีย โดยใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงกับนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่เชื่อมเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย และการสนับสนุนบทบาทมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัดในการเป็นผู้เสนอโครงการจากระดับพื้นที่ ตลอดจนดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเมืองสีเขียวและขยายการพัฒนาเมืองสีเขียวร่วมกับกรอบการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

(๓) ผลักดันการขยายเวลาเปิดด่านศุลกากรสะเดา-ด่านบูกิตกาอุยิตัมเป็น ๒๔ ชั่วโมง จากเดิมที่เปิดให้บริการเฉพาะเวลา ๐๕.๐๐-๒๓.๐๐ น. เพื่อรองรับการขยายตัวของปริมาณการค้าและการลงทุนในพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย ซึ่งปัจจุบันฝ่ายมาเลเซียยังรอท่าทีจากรัฐบาลชุดใหม่

(๔) พัฒนาโครงข่ายเส้นทางหลวง (ถนนสะพาน) สตูล-ปะลิส เพื่อสร้างโอกาสด้านการพัฒนาให้กับพื้นที่จังหวัดสตูลและพื้นที่เกี่ยวเนื่องตลอดแนวฝั่งทะเลอันดามันของไทยโดยใช้พื้นที่จังหวัดสตูลซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองปิดให้สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่รัฐปะลิส รัฐเกดะห์ และรัฐปีนังของประเทศมาเลเซียได้ตลอดจนถึงการเชื่อมโยงทางทะเลสู่เกาะสุมาตราของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๕) การพัฒนา/ขยายการเชื่อมโยงทางการบินระหว่างกันในภูมิภาค (Air Linkage) เร่งรัดการเจรจาการทบทวนความตกลงด้านการบินระหว่างกัน เพื่อเพิ่มพื้นที่เชื่อมโยงทางอากาศ ปัจจุบัน ไทยอยู่ระหว่างเจรจากับมาเลเซีย เรื่องสิทธิการบินสำหรับสนามบินเบตง ซึ่งเป็นท่าอากาศยานแห่งใหม่ที่กำลังก่อสร้าง มีกำหนดเปิดดำเนินการภายในปี ๒๕๖๑

ผลักดันการขยาย

เปิดด่านศุลกากรสะเดา-

ด่านบูกิตกาอุยิตัม

๒๔ ชั่วโมง

รองรับการขยายตัวทางการค้า
และการลงทุนชายแดนไทย-มาเลเซีย





๓.๒.๓ ดำเนินการในส่วนของแผนแม่บทด้านความเชื่อมโยงภายใต้กรอบ BIMSTEC Master Plan on Transport Connectivity: BIMSTEC มุ่งเน้นความเชื่อมโยงใน ๓ สาขาหลัก ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน พร้อมเน้นย้ำความสำคัญของการขับเคลื่อนต่อยอดความร่วมมือให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาด้านความเชื่อมโยง (connectivity) ที่สำคัญลำดับต้นของรัฐบาลไทย รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และประเทศไทย ๔.๐ ที่มีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้ไทยก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง (middle income trap) และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ของไทยไปสู่ประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และประชาคมโลก โดยเมื่อวันที่ ๑๗-๑๘ กันยายน ๒๕๖๑ ได้มีการประชุมปฏิบัติการ (workshop) เพื่อหารือในรายละเอียดของแผนแม่บทฯ ณ กรุงเทพมหานคร โดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เป็นผู้สนับสนุน และคาดว่าจะสามารถสรุปร่างสุดท้ายได้ภายในต้นปี ๒๕๖๒

๔. การดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของไทยในอาเซียน

๔.๑ การส่งเสริมความร่วมมือด้านนวัตกรรมอาเซียน-จีน ได้กำหนดให้ปี ๒๕๖๑ เป็นปีแห่งนวัตกรรมอาเซียน-จีน (ASEAN-China Year of Innovation) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนและจีนในด้านนวัตกรรม เพื่อฉลองครบรอบ ๑๕ ปีหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน และปีแห่งนวัตกรรมอาเซียน-จีน ปี ๒๕๖๑ ประเทศไทยจึงได้เจรจาจัดทำร่างเอกสารวิสัยทัศน์ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน ค.ศ. ๒๐๓๐ ในโอกาสครบรอบ ๑๕ ปีหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน ซึ่งเป็นเอกสารผลลัพธ์สำหรับการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ ๒๑ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ตลอดจนประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโอกาสปีแห่งนวัตกรรมอาเซียน-จีน

๔.๒ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) ระหว่างอาเซียนกับออสเตรเลีย เพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีในการประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย แบบประจำปีทุก ๒ ปี ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม MSMEs ของอาเซียนและออสเตรเลีย ในการปรับกระบวนการทำงานเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digitalization) ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (recommendations) เช่น ๑) การส่งเสริมผลิตภาพ เทคโนโลยี

และนวัตกรรม ๒) การเพิ่มการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ๓) การเพิ่มการเข้าถึงตลาดและการยกระดับสู่สากล ๔) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายและกฎระเบียบ และ ๕) การส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งรายงานต่อที่ประชุม Business Summit หนึ่งในการประชุมคู่ขนานของการประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ นครซิดนีย์ เครือรัฐออสเตรเลีย

๔.๓ การจัดทำข้อเสนอแนะแก่ภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือในกรอบอาเซียน+๓ โดยจัดการประชุมคณะทำงานภายใต้เครือข่ายคลังสมองเอเชียตะวันออก (Network of East Asia Think-Tanks: NEAT) ในหัวข้อ “Mainstreaming disability in East Asia Economic community: Breaking barriers and creating inclusive society through collaboration” เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากภาควิชาการของประเทศสมาชิกอาเซียน+๓ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคมเพื่อคนทั้งมวล (inclusive society) สำหรับคนพิการให้สามารถเข้าสู่สังคมกระแสหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ตามที่อาเซียนได้ประกาศทศวรรษอาเซียนของคนพิการ (ASEAN Decade of Persons with Disabilities 2011-2020)

๔.๔ การประชุมระดับสูงระหว่างอาเซียน-สหภาพยุโรปด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (ASEAN-EU High-Level Dialogue on Sustainable Development) เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ประเด็นสำคัญของการประชุมฯ ได้แก่ ๑) บทบาทของการบูรณาการระดับภูมิภาคที่มีต่อการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ช่วยลดช่องว่างของการพัฒนาเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง ๒) การส่งเสริมการเติบโตสีเขียวและการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ ๓) การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ

๔.๕ การประชุมการหารือระดับสูงเรื่องส่งเสริมความเกื้อกูลระหว่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ และวาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ครั้งที่ ๒ (2nd High-Level Brainstorming Dialogue on Enhancing Complementarities between ASEAN Community Vision 2025 and the UN 2030 Agenda for Sustainable Development: HLBD) เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้ชื่นชมบทบาทที่แข็งขันของไทยในฐานะผู้ประสานงานของอาเซียนด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และรับทราบข้อเสนอของไทยที่จะจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการหารือและการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue: ACSDD) ที่ประเทศไทย ในปี ๒๕๖๒

๔.๖ การจัดกิจกรรมคู่ขนานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของอาเซียนในช่วงการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๓ ณ นครนิวยอร์ก

๔.๖.๑ จัดกิจกรรมเปิดตัวสิ่งพิมพ์ “Mapping South-South Cooperation in ASEAN” เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ ณ อาคารสำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ซึ่งสำนักงานสหประชาชาติเพื่อความร่วมมือใต้-ใต้ (United Nations Office for South-South Cooperation: UNOSSC) และสำนักเลขาธิการอาเซียน ได้ร่วมกันจัดขึ้นโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ความสำเร็จของอาเซียนในการดำเนินการตามข้อริเริ่มที่มีลักษณะเป็นความร่วมมือใต้-ใต้ ให้แก่ประเทศและองค์กรระดับภูมิภาคต่าง ๆ โดยนำเสนอผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากสิ่งพิมพ์ฯ และได้แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อการส่งเสริมการบูรณาการระดับภูมิภาคของอาเซียน โดยข้อริเริ่มของอาเซียน เช่น Complementarities Initiative ถือเป็นตัวอย่างสำคัญของความร่วมมือใต้-ใต้ ของอาเซียน

๔.๖.๒ จัดกิจกรรมเปิดตัวรายงาน “ASEAN as the Architect for Regional Development Cooperation” เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑ ณ สำนักงานใหญ่มูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) ซึ่งไทยมูลนิธิ Rockefeller และมูลนิธิเอเชีย ได้ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อเปิดตัวรายงานของมูลนิธิเอเชีย และร่วมกันหารือเกี่ยวกับแนวทางที่อาเซียนสามารถร่วมมือกันในการกำหนดแนวทางความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในภูมิภาคเพื่อรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน

(ASEAN Centrality) และเห็นพ้องว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหนึ่งในประเด็นความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่อาเซียนสามารถใช้ดำเนินการสัมพันธภาพด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทั้งภายในภูมิภาคอาเซียนและนอกภูมิภาคอาเซียนได้ นอกจากนี้ การจัดตั้งศูนย์ ACSDSD ที่ประเทศไทย ในปี ๒๕๖๒ จะเป็นกลไกที่ช่วยส่งเสริมบทบาทนำของอาเซียนในด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในภูมิภาคได้

๕. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน

๕.๑ โครงการ “๑ จังหวัด ๑ โรงเรียน ๑ ห้องสมุดอาเซียน เพื่อประชาชนและเยาวชนไทย” สร้างและส่งเสริมห้องสมุดอาเซียนให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาที่มีศักยภาพและเหมาะสมในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ พร้อมมอบหนังสือ สื่อการเรียนการสอน และบอร์ดนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์และจอภาพสำหรับการเรียนการสอน เพื่อเป็นจุดเริ่มของศูนย์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับเยาวชนและชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง ปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อให้เยาวชนและประชาชนก้าวทันโลกแห่งความรู้และนวัตกรรมในอนาคต ช่วยพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ส่งมอบห้องสมุดอาเซียนจำนวน ๑๔ แห่ง ใน ๑๔ จังหวัด ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน ได้ส่งมอบห้องสมุดอาเซียนให้แก่โรงเรียนแล้วทั้งสิ้น ๔๔ แห่งใน ๔๔ จังหวัด และมีแผนที่จะดำเนินการต่อเนื่องให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ

“
มอบห้องสมุดอาเซียน
ให้โรงเรียน ๔๔ แห่ง
ใน ๔๔ จังหวัด ตามโครงการ
“๑ จังหวัด ๑ โรงเรียน
๑ ห้องสมุดอาเซียน
เพื่อประชาชนและเยาวชนไทย”
”

๕.๒ กิจกรรมงานวันอาเซียน ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเฉลิมฉลองการครบรอบ ๕๒ ปีของอาเซียน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและเยาวชนเกี่ยวกับอาเซียน กิจกรรมภายในงานประกอบด้วยพิธีเชิญธงอาเซียนขึ้นสู่ยอดเสา โดยมีคณะทูตานุทูตจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วม งานเปิดตัวหนังสือ “๕๐ ปี ของไทยในอาเซียน” งานเสวนาทางวิชาการภายใต้หัวข้อ “วาระประธานอาเซียนของไทยในปี ๒๕๖๒ : โอกาสและความท้าทาย” การแข่งขันตอบคำถาม อาเซียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชุมนุมเล่นเกมและนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับนักเรียนและอาจารย์จากโรงเรียนต่าง ๆ และผู้ที่มาร่วมงานวันอาเซียน

๕.๓ การสัมมนาเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายอาจารย์และบรรณารักษ์ห้องสมุดอาเซียนทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๗-๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของอาเซียนและอาเซียนในมิติต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์และนักเรียนผู้แทนจาก ๔๔ โรงเรียน ๔๔ จังหวัด ภายใต้โครงการ “๑ จังหวัด ๑ โรงเรียน ๑ ห้องสมุดอาเซียนเพื่อประชาชนและเยาวชนไทย” สร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน และเพื่อให้อาจารย์และบรรณารักษ์ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอาเซียน รวมทั้ง ได้นำผู้เข้าร่วมเยี่ยมชมศูนย์วัฒนธรรมอาเซียนและหอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินโครงการห้องสมุดอาเซียนต่อไป

๕.๔ การสัมมนาเรื่อง “อนาคตธุรกิจไทย เติบโตไปกับ AEC” ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการประชาชนกระทรวงพาณิชย์ระดับจังหวัดเพื่อสนับสนุนนโยบายประเทศไทย ๔.๐ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าร่วมจำนวน ๔๙,๕๘๐ คน เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการไทยและผู้สนใจได้ทราบข้อมูลเรื่องความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน พันธกรณีของไทย และประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากความร่วมมือเศรษฐกิจอาเซียน

๕.๕ การจัดฝึกอบรม YEN-D Season IV (Young Entrepreneur Network Development Program) โครงการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รุ่นที่ ๔ ไทย-เมียนมา ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อแนะนำโครงการและสร้างความรู้จักคุ้นเคย โดยให้ความรู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย การแนะนำธุรกิจระหว่างกัน (Business Show-off) รวมถึงการสร้างกลยุทธ์และพัฒนาธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของไทย (YEN-D) เดินทางเยือนราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เจรจาจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) ระหว่างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของไทย จำนวน ๒๓๖ คน และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของชาวกัมพูชา ลาว และเมียนมา จำนวน ๔๐๔ คน โดยสามารถเจรจาจับคู่ธุรกิจ มูลค่าประมาณ ๖๖๕ ล้านบาท

๕.๖ การจัดสัมมนาให้ความรู้การใช้ระบบต่าง ๆ “Digital Signature (DS) และระบบ Electronic Signature and Seal (ESS)” “พัฒนาผู้ประกอบการต่อยอดงานวิจัย” “เชียงราย : โอกาสในการค้าชายแดนกับประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขง” “India : Your Destiny, Your New Destination” “T-REX” “ติดต่อธุรกิจทางปัญญาพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการค้าชายแดน” “อนาคตการค้าไทย ก้าวไกลด้วยการใช้สิทธิประโยชน์” “ขอหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า Form D” โดยมีผู้ประกอบการได้รับความรู้กว่า ๓,๖๗๗ คน

